

Témata ústní maturitní zkoušky ze společenských věd

Gymnázium a Obchodní akademie Pelhřimov

Školní rok: 2014 - 15

Vyučující: Mgr. Simona Palová

Třída: oktáva, 4.A, 4.B

1. Psychologie jako věda.

Definice psychologie, zařazení do oboru věd, předmět psychologie, prožívání, chování psychologie X psychiatrie, psychologické vědy (základní, aplikované), metody výzkumu, dějiny psychologie.

2. Psychologie osobnosti.

Osobnost, složky osobnosti, psychická struktura osobnosti (vlastnosti, rysy, typ osobnosti), determinanty vývoje osobnosti, etapy vývoje, další teorie dělení etap vývoje – Piagetova, Eriksonova psychoanalytická teorie. Psychické jevy osobnosti.

3. Psychické vlastnosti osobnosti.

Temperament, charakter, schopnosti, inteligence, tvořivost, motivy, potřeby, Maslowova pyramida potřeb, postoje.

4. Psychické procesy osobnosti I. – vnímání, představa, fantazie, paměť, city, vůle, volní

volní vlastnosti, konflikt

Vnímání, druhy vnímání, vjem, počitek, představa, fantazie. Paměť, paměťové procesy, druhy paměti, zapomínání.

City (emoce), dělení citů, dělení citů z hlediska intenzity, vůle, volní procesy, volní vlastnosti, konflikt, druhy konfliktů.

5. Psychické procesy osobnosti II. – myšlení, intuice, učení.

Myšlení, řeč, druhy myšlení, myšlenkové operace, intuice, učení, vědomosti, dovednosti návyky, druhy učení (senzomotorické, vědomostní, ...), zásady efektivního učení.

6. Psychické stavy osobnosti, duševní hygiena, zátěžové situace

Aktivace, stupně aktivace, pozornost, vlastnosti, formy pozornosti, vědomí.

Duševní hygiena, její působení, význam, metody psychohygieny, volný čas, psychologická pomoc (krizová intervence, poradenství). Zátěžové situace – stres, frustrace, reakce na zátěžové situace, jejich řešení, obranné mechanismy, deprivace, podoby deprivace.

7. Sociální psychologie – sociální interakce, instituce, organizace, kontrola...

Sociální interakce, jednání, sociální instituce, funkce sociálních institucí, sociální organizace, sociální kontrola, prostředky sociální kontroly, jedinec a kolektiv (individualizace, individuace, masová společnost).

8. Sociální psychologie – sociální percepce, komunikace.

Sociální percepce a chyby v ní, stereotypy a předsudky, komunikace a její dělení, manipulace v komunikaci, efektivní komunikace, masová komunikace.

9. Sociologie, socializace, sociální role, stratifikace společnosti.

Sociologie jako věda, předmět zkoumání, vztah s ostatními vědami, metody výzkumu, dějiny sociologie.

Definice socializace, její zprostředkovatelé, sociální deviace a patologie, sociální pozice a role, sociologické koncepte společnosti, sociální stratifikace, sociální mobilita, typy stratifikačních systémů.

10. Sociální útvary.

Sociální útvary, formální a neformální sociální vztahy, sociální skupiny a jejich druhy, typy spolupráce ve skupinách, rodina, sociální změna, současné problémy společenského života (česká společnost).

11. Politologie – politologie jako věda, stát a občan.

Politologie jako věda, směry politologie, vztah k ostatním vědám, dějiny politologie, stát, znaky státu, jeho funkce, teorie vzniku státu, národ, národní stát, státní občanství, typy a formy státu, územní struktura státu.

12. Právní základy státu.

Ústava, dělení ústav, historie našich ústav, Ústava ČR – popsat všechny její části – dělba moci (tvorba a schvalování zákonů). Státní správa a samospráva. Lidská práva, Listina základních práv a svobod.

13. Demokracie.

Demokracie a její principy, nedemokratické režimy, přímá demokracie a její formy, nepřímá demokracie – její formy – volby – volební systémy, dělba moci – princip brzd a rovnováh.

14. Politika a politické subjekty

Politika, politická participace, politické strany (dělení, založení, financování), politické ideologie (charakteristika, představitelé, doba vzniku, srovnání), politický extremismus, občanská společnost, společenské organizace.

15. Právo, právní řád ČR

Pojem a význam práva, základní členění práva, právní a mravní vědomí, spravedlnost, zákonnost, právní řád, prameny práva, právní norma a předpis, právní síla, platnost, působnost, účinnost, zákony.

Právní řád ČR, orgány právní ochrany, soustava soudů, státní zastupitelství, další orgány právní ochrany, právní vztahy, jejich prvky, subjekty právních vztahů, právní způsobilost.

16. Občanské právo

Občanské právo a občanskoprávní vztahy, právní úkon, vlastnické, dědické, závazkové právo, smlouvy, občanské soudní řízení a jeho zásady.

17. Rodinné právo, pracovní právo

Rodinné právo, manželství – vznik, zánik, registrované partnerství, práva a povinnosti účastníků rodinněprávních vztahů – vyživovací povinnost, rodičovská odpovědnost, náhradní rodinná péče.

Pracovní právo, pracovní poměr – vznik, zánik, práva a povinnosti zaměstnavatelů a zaměstnanců, pracovní doba, zvláštní pracovní podmínky, mateřská dovolená, zvláštní pracovní podmínky mladistvích.

18. Trestní právo

Trestní právo a jeho druhy, trestný čin a jeho dělení, přešůpek, trestní odpovědnost, trestní řízení a jeho zásady, trest – jeho druhy, trest smrti.

19. Ekonomie

Ekonomie jako věda, dělení ekonomie, ekonomické statky, náklady obětované příležitosti, služby, výroby, spotřeba, ekonomické systémy, ekonomické subjekty, ekonomické sektory, dějiny ekonomické teorie (antika, středověk, merkantilismus, klasická politická ekonomie, neoklasická ekonomie, keynesiánství, monetarismus, institucionální ekonomie).

Peníze, funkce peněz, formy peněz, inflace a její formy, nezaměstnanost, míra nezaměstnanosti, její dělení/ typy, úřad práce, uchazeč o zaměstnání, bankovní soustava, cenné papíry a burzy.

20. Tržní systém

Tržní systém, trh, nabídka, nabídka – jejich dělení a křivky, rovnováha trhu, tržní mechanismus, substituty, komplementy, ekonomický koloběh, konkurence, její formy, druhy konkurence.

21. Národní hospodářství

Ukazatelé vývoje národního hospodářství – HDP, HNP, tempo růstu HDP, platební a obchodní bilance, hospodářský cyklus a jeho fáze, úloha státu v tržní ekonomice, tržní selhání – veřejné statky, externality, nedokonalá konkurence, hospodářská politika (makroekonomická, mikroekonomická) a její koncepce, státní rozpočet, systém sociálního a zdravotního pojištění, daňová soustava – dělení a druhy daní.

22. Filozofie a její místo v životě člověka

Filozofie jako věda, vznik, předfilozofický postoj – mýtus, vztah filozofie a přírodních věd, vztah filozofie a náboženství, role údivu, úzkosti a pochybování, význam mezní situace pro filozofii, smysl filozofie pro řešení životních situací, základní filozofické problémy, filozofické disciplíny.

23. Antická filozofie

Periodizace antické filozofie, její předpoklady, milétané, pythagorovci, Herakleitova filozofie, eleaté, mladší fyzikové, atomisté, sofisté, Sokrates, Platon, Aristoteles, směry v období helénismu – stoicismus, epikureismus, antický skepticismus.

24. Středověká křesťanská filozofie

Postavení křesťanství v době středověku, patristika – Aurelius Augustinu, scholastika – Tomáš Akvinský.

25. Renesanční filozofie

Pojem renesance, její charakteristika, renesanční přírodní filozofie – Mikuláš Kusánský, Giordano Bruno, Galileo Galilei, Francis Bacon, Machiavelli, Thomas More...